

13-2-24

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

Minister VWS

Deadline: Z.S.M.

nota

Kabinetsreactie op rapport externe evaluatie RIVM

TER BESLISSING

**Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal**
Directie Bestuurlijke en
Politieke Zaken
Bureau Eigenaarsadvisering

Opgesteld door

Datum

8 december 2023

Kenmerk

3731455-1057548-BPZ

Uw kenmerk

Zaaknummer

1057548

Bijlage(n)

2

1. Aanleiding

Met bijgevoegde brief biedt u als eigenaar van het RIVM en tevens opdrachtgever van deze externe evaluatie, mede namens de opdrachtgevers van de Emissieregistratie (LNV, I&W, EZK) het door LNV toegezegde rapport aan over de externe evaluatie van het RIVM naar aanleiding van de gemaakte fouten in de top 100 van de grootste ammoniakuitstoters.

Eveneens wordt in de brief aangegeven hoe wordt omgegaan met het in de motie Van Campen c.s. neergelegde verzoek over de AVG-rechten op een laagdrempelige manier vorm te geven bij emissiegegevens die het RIVM verzamelt en verwerkt.

2. Geadviseerd besluit

Ik adviseer u bijgevoegde Kamerbrief te ondertekenen.

3. Kernpunten

- Op 5 april 2022 zijn top 100 lijsten voor NOx en ammoniak uitstoters gedeeld met de Tweede Kamer als antwoord op Kamervragen van het lid Bromet (Groen Links).
- Na de oplevering van de lijsten bleken er door het RIVM fouten te zijn geconstateerd in de berekening die heeft geleid tot de top 100 grootste ammoniakuitstoters.
- Op 5 april werd melding gemaakt van een eerste fout direct na oplevering van de lijst. In november 2022 werd er opnieuw melding gemaakt van een fout.
- Naar aanleiding van de gemaakte fouten kondigde LNV een externe evaluatie aan.
- De opdracht om de externe evaluatie RIVM uit te voeren is verstrekt aan adviesbureau Andersson Elffers Felix (AEF), waarbij VWS als eigenaar van het RIVM opdrachtgever is.
- De externe evaluatie richt zich op de werking van de kwaliteitsbewakingsfunctie van het RIVM, specifiek voor de kennisketen van de Emissieregistratie.
- De tussenresultaten en het eindrapport van het onderzoek is besproken in een begeleidingscommissie bestaande uit vertegenwoordigers van de ministeries van LNV, VWS, EZK, I&W, en experts van de Radboud Universiteit en het CBS.

- AEF concludeert dat de kwaliteit(sborging) passend is binnen de kaders van de Emissieregistratie.
- Verder beschrijft AEF twee type fouten die gemaakt zijn:
 - een verkeerde inschatting om de Emissieregistratie te gebruiken voor het samenstellen van een top 100 lijst. De Emissieregistratie berekent de emissie op nationaal en regionaal niveau en deze data wordt gebruikt om te voldoen aan nationale en internationale rapportageverplichtingen. Er werd hier fijnmazige informatie gevraagd op het niveau van individuele boerenbedrijven. Naarmate de data van de Emissieregistratie, die bedoeld is voor de berekening van nationale en regionale totalen, fijnmaziger wordt gebruikt, neemt de onzekerheidsmarge toe. Dit type onzekerheid paste echter niet bij het doel waarvoor de lijst was opgesteld.
 - een fout die ontstond doordat er gebruik is gemaakt van data uit een voorlopig bestand waar bepaalde correctiefactoren voor staltypen nog niet waren doorgevoerd
- Het opvolgen van een deel van de aanbevelingen ligt primair bij het RIVM (blijvend bewaken van de toepassingsmogelijkheden van de producten van de Emissieregistratie en het oog houden voor naleving van kwaliteitsborgingsprocedures). Daarnaast geeft AEF aan dat ten aanzien van de Emissieregistratie meer afstemming tussen RIVM en opdrachtgevende ministeries op tactisch niveau gewenst is. En verder beveelt AEF aan dat in het gesprek met de ministeries ook aandacht moet zijn over de gerichte inzet van capaciteit en middelen.
- T.a.v. de motie Van Campen komt uit het rapport naar voren dat inzage en correctie door partijen in eigen informatie niet passend is bij de huidige inrichting en doelen van de Emissieregistratie.
- Naar aanleiding van dit onderzoek is er geen reden om te twijfelen aan de kwaliteit van het RIVM als kennisinstituut. Er zijn weliswaar fouten gemaakt. Het RIVM heeft hieruit lering getrokken en inmiddels verbeteringen doorgevoerd in de kwaliteitsborging en de kamervraagprocedure van het RIVM. Maar in de kern is de Emissieregistratie, voor het doel waarvoor het dient, op orde.
- In de brief geeft u aan de aanbevelingen van AEF te onderschrijven. De opdrachtgevers bezien hoe de afstemming tussen opdrachtgevers rondom de Emissieregistratie op tactisch niveau beter vorm gegeven kan worden. Daarnaast zal in gesprek met RIVM aandacht worden gevraagd voor het gesprek over de toepassingsmogelijkheden van het Emissieregistratiesysteem. Ook zal er voor worden gezorgd dat in overleg met het RIVM de capaciteit en vragen met elkaar in evenwicht zijn.
- De analyse van de onderzoekers dat inzage en correctie door partijen in eigen informatie niet passend is bij de huidige inrichting en doelen van de Emissieregistratie wordt gedeeld. De Emissieregistratie zelf is niet geschikt en niet bedoeld voor het maken van lijsten. Vanuit de Emissieregistratie kunnen indicatieve getallen per bedrijf worden bepaald maar deze zijn niet te gebruiken voor gegevensaanvragen conform AVG. Inzage conform AVG is wel mogelijk voor gegevens van het Geografisch Informatiesysteem Agrarische Bedrijven (GIAB), een van de bronbestanden waar de Emissieregistratie. Er zal daarom geen volledige uitvoering worden gegeven aan de motie.

Datum

8 december 2023

Kenmerk

3731455-1057548-BPZ

4. Toelichting

Datum

8 december 2023

Kenmerk

3731455-1057548-BPZ

a. Draagvlak politiek

Correspondentie m.b.t. de evaluatie:

- 30 juni 2023 - Brief van Minister voor Natuur en stikstof over Toezegging externe evaluatie RIVM en onderzoek AERIUS, Kamerstukken 30 252 nr 126
- 22 februari 2023 - Brief van Minister voor Natuur en stikstof, Kamerstukken 30 252 en 35 334, nr. 82
- 6 december 2022 - Brief van Minister voor Natuur en stikstof over een aantal openstaande moties en toezeggingen inzake het landelijk gebied en stikstof, Kamerstukken 36 200 XIV nr 94
- 28 november 2022 - Brief van de minister voor Natuur en Stikstof Toezegging externe evaluatie RIVM over Toezegging externe evaluatie RIVM, Kamerstukken 30 252 en 35 334 nr. 76

Correspondentie met betrekking tot Kamervraag Top 100 ammoniak bronnen:

- 19 april 2022 - Nader antwoord op vragen van het lid Bromet over de top 100 stikstofbronnen, Aanhangsel van de handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 2441
- 5 april 2022 - Nader antwoord op vragen van het lid Bromet over de top 100 stikstof bronnen, Aanhangsel van de handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 2340.
- 5 april 2022 - Antwoorden op Kamervragen over 'de top 100 stikstofbronnen', Aanhangsel van de handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 2339.
- 21 maart 2022 - Uitstel beantwoording vragen van het lid Bromet over de top 100 stikstofbronnen, Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 2133
- 22 februari 2022 - Vragen van het lid Bromet (GroenLinks) aan de Minister voor Natuur en Stikstof over de top 100 stikstof bronnen (2022Z03334)

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Gezien de gevoeligheid van het onderwerp mogelijk publiciteit verwacht n.a.v. het rapport.

c. Financiële en personele gevolgen

n.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

- Ambtelijk afgestemd met LNV, EZK, I&W.
- Kamerbrief ligt gelijktijdig ter akkoord voor bij de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, de minister voor Klimaat en Energie, de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de minister voor Natuur en Stikstof.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

Afgedane toezegging: de bevindingen van deze evaluatie worden, na afronding, met de Kamer gedeeld (Kamerstukken 30 252 en 35 334, nr. 82).

Datum

8 december 2023

Kenmerk

3731455-1057548-BPZ

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

